

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

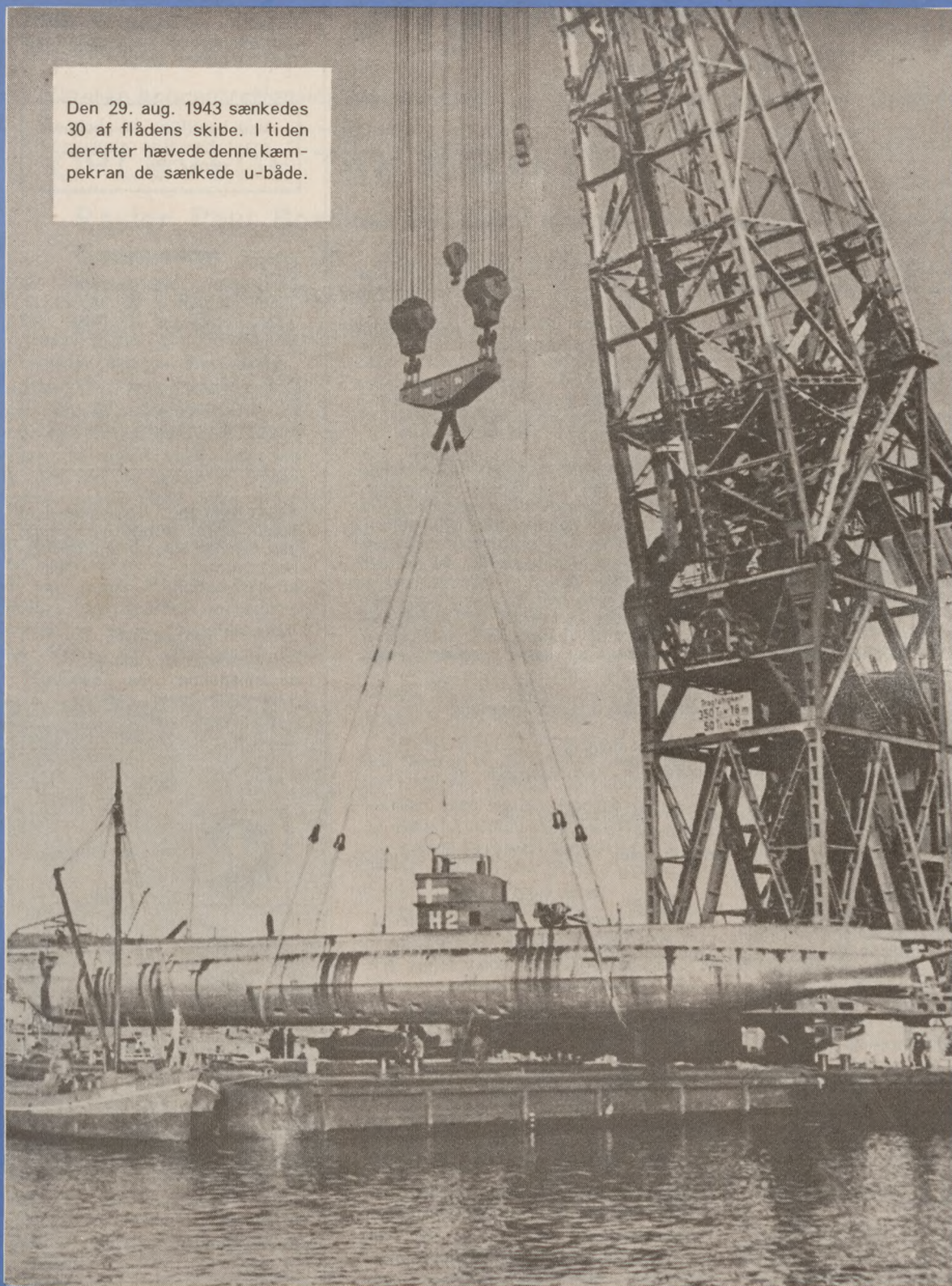
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Den 29. aug. 1943 sænkedes
30 af flådens skibe. I tiden
derefter hævede denne kæm-
pekran de sænkede u-både.

Nr.9
SEPT.
1973

Det skete for 30 år siden...

**Smart/moderne
og driftsikker
-et grebs**

damixa

Det betaler sig ikke at slås med vedligeholdelse af forældede vandhaner og blandingsbatterier. Moderne mennesker skifter til damixa. Eet greb regulerer både vandmængde og temperatur. Der findes damixa et-grebs batterier til det hele: Køkken, håndvask, brusekabine, badekar, bidét osv. Ring til VVS-manden og få et godt tilbud - eller drej (09) 13 14 97 og forlang gratis brochure tilsendt.

A/S DANSK METAL- & ARMATURINDUSTRI
5310 Seden

Tegnearbejde

vedrørende nye huse,
tilbygninger, kloak-
planer, beregninger og
byggetilladelser
udføres omhyggeligt

BØRKOP TEGNESTUE
arkitekt

Sigurd K. Dalby

AMALIEGADE 8 - 7080 BØRKOP
TLF. 05 - 86 68 35

VESTBIRK HØJSKOLE

8752 ØSTBIRK

TLF. (05) 78 11 71

STEDET, HVOR MODSTANDS- FOLK MØDES!

**Forsvarsbrodrenes
Restaurant og
Selskabslokaler**

Nymonterede selskabslokaler til alle arter selskaber og fester
KEGLEBANER - SKYDEBANER - BILLARD
åben fra kl. 11 formiddag

Tlf. (01) 13 41 32
Gothersgade 137
København

Tre mirakler

Her er igen tre sære ting at lægge mærke til. Anders Venning kørte os ud af Randers den 7. december 1943 kl. 5 morgen. Kl. 8 omringede Gestapo præsteboligen på Rådmandsboulevard. Vi var mange i taxa'en, min kone, to døtre, jeg selv, fru Østrup og to børn, så han tog cyklen fra Randers til Langå. Undervejs mødte han Gestapo fra det jyske hovedkvarter på Aarhus Universitet. På udrykning mod Randers.

Undervejs overnattede vi på et hotel i Slagelse. Det var jo en ret besværlig toggang her i krigens tid. Kl. 10 aften hørte vi radioavis fra Sverige. Der blev det meddelt, at der samme dag havde været 68 arrestationer i Randers. Jeg så på Østrup og sagde: -Tallet skulle altså have været 70! Han blev bleg.

Næste mærkelige punkt. Da vi kom til København, hvor min kontakt frem for alt var min gode ven, redaktør Kai Holbeck, BT og Billedbladet, så tog han mig med hen til restauratør Mikkelsen, restaurant Scandia i Richshuset på Rådhuspladsen. Jeg blev ført derhen ad mærkelige veje. Han var skibsreder m. h. t. illegale transporter til Sverige. Han sagde til mig: - Er du klar over, du står til regulær dødsdom? Så længe du er i København, er mit hoved også i fare. Derfor skal du over hurtigst muligt. Jeg har to både at vælge imellem. Den ene afgår i aften, og den kan jeg ikke garantere for er 100 pct. sikker. Den anden går i morgen. Den er 100 pct. sikker og under svensk flag. Men du tager med den første!

Den usikre rute var sikker

- Det gjorde jeg så, og alt gik godt. Vi kom til Malmø, men båden under svensk flag, den garanteret sikre rute, den blev taget dagen efter!

Et tredje mærkeligt punkt: Efter krigen spurgte en mand ved Aarhus kriminalpoliti, som jeg kendte godt, om jeg havde lyst til at se mit eget charteque fra Gestapos jyske hovedkvarter. Det var tykt, der stod mange ting, men det mest interessante, og det, der gjorde dybest indtryk på mig, var følgende: - En måneds tid før min afrejse til Sverige havde jeg en mærkelig fornemmelse af at være under observation. Selvfølgelig var jeg ganske hjælpeløs på samme måde, som hvis man er under sladderens skygge og intet kan stille op. Jeg havde kun at befale mig i Vorherres varetægt og sov fortræffeligt om natten med en engelsk håndgranat under hovedgærdet. Hvis de kom, skulle det gå hedt til.

I chartequet på mit navn lå bl. a. en indberetning fra en af deres håndlangere på den tid, jeg havde haft på fornemmelsen, at jeg blev skygget. Den pågældende var sendt til Randers fra Aarhus for at undersøge mine forhold. Hans indberetning lød på, at i de fire dage, han havde skygget mig, var der intet mistænkeligt at bemærke. Under forhør hos det danske politi efter krigen tilstod denne stikker så, at han under sit ophold i Randers havde for sømt sit hverv på det groveste. Da han kom til byen, løb han på banegården på en pige, som han morede sig med i alle de fire dage.

Dansk kirke etableret i Sverige

Men jeg var altså nu i Stockholm, til krigen sluttede. Jeg var den første danske præst, som dengang kom til Sverige som flygtning. Jeg etablerede derfor, hvad jeg kaldte »Den danske kirke i Sverige«. Efterhånden som der kom flere præster over sundet, delte jeg Sverige op i pastorer, kæmpestore sogne, Skåne, Gøteborg-området o.s.v. Da Den danske Brigade skulle oprettes, sendte generalmajor Knudtzon bud efter mig og anmodede mig om at organisere en feltpræstefordning indenfor brigadens fem bataljoner.

Jeg svarede: »Gerne, men på en betingelse«. Knudtzon så forundret på mig: »Stiller De betingelser?« - Jeg svarede: »Ja, det er Dem, der har sendt bud efter mig. De må forstå, at vi præster, som er sendt til Sverige, alle er efterlyste af Gestapo. Jeg forlanger derfor, at vi forsynes med pistol«. Han svarede: »Feltpræster er altid våbenløse.« - Men han gik alligevel ind på mit forlangende. Han forstod, at vi under de usædvanlige forhold i en given situation måtte kunne bide fra os.

Jeg skrev dengang to bøger. Den ene blev jeg næsten tvunget til at skrive af forlagsboghandler Povl Braner. Den hedder »Kæmp for alt«, og den handler om mine oplevelser i Randers under besættelsen og sidenhen flugten. Den anden bog hedder »Udlændighedsdage og handler om flygtningetiden i Sverige. Den gav anledning til bog nr. 3.

I en forlægning i Sverige kom en dansk politibetjent og bad om en samtale med mig. Han var nervenedbrudt. Hans opgave hjemme i Danmark havde været at likvidere stikkere. Dette hårde og strenge job havde slået ham helt ud. I samtalens løb lykkedes det dog for mig at få ham til at indse, at denne hans tjeneste intet havde med

ham personligt at gøre. Han adlød blot højere ordrer. Han rejste fortrøstningsfuldt hjem til Danmark og gennemførte ialt 29 likvideringer. Hans dækningsnavn var Leif.

Frisch og hans ubesindige ord i dansk radio

- Fredssommeren, endda den 29. august 1945 - holdt Hartvig Frisch så sin berygtede tale, i hvilken han tillod sig at kalde likvidatorerne for »mordere«. Dagen efter fandt man et sted i Nordsjælland en bil, hvori sad en død mand. Han havde skudt sig med sin tjenestepistol. Det var Leif. Da han hørte Hartvig Frischs tale, var han brudt sammen igen og tog sit liv.

Jeg blev bedt om at skrive bogen om Leif, i hvilken jeg gjorde rede for hele tankegangen bag, og nødvendigheden af, modstandsbevægelsens barske taktik mod stikkerne.

Der var mange andre bevægede oplevelser - og gode venner - fra de år at mindes. Lad mig blot slutte med Leif-sagen. I et boghandlervindue på Nørrebro i København kunne man på en stor plakat læse:

Her har vi ingen bøger af Hartvig Frisch,

men De kan få bogen om Leif her!

Der blev iøvrigt aldrig nogen større debat om Frischs tale. For netop som man havde holdt sit uanstændige foredrag, rantes han et par dage efter af den hjerneblødning, som han aldrig kom sig af. Johs. Rasmussen.

NORSKE TILSTANDE

I forbindelse med Frihedsmuseets udstilling »Norske tilstande« arrangerer »Frihedsmuseets Venner« en foredragsrække på følgende mandage:

1./10. De danske jøder i Theresienstadt ved Ralph Oppenheim.

15./10. Politiet på Amalienborg og tiden efter 19./9. 1944 ved Frank Zorn.

29./10. Flåden før 29. august 1943 ved P. A. Mørch.

NAZISTPARTIET: N ER VORT BOGSTAV

Danmarks National Socialistiske Arbejder Parti har over for Indenrigsministeriet protesteret mod at landsretssagfører Mogens Glistrup har fået tilbudt at registrere Fremskridtspartiet under bogstavet N.

Nazistpartiet har ved tidligere valg benyttet dette bogstav og mener at have historisk ret til at benytte det, hvis partiet nogensinde igen skulle stille op.

*Foreningen til
Dyrenes beskyttelse i Danmark*

Rådhusstræde 15 1466 København K Tlf. BYen 3915

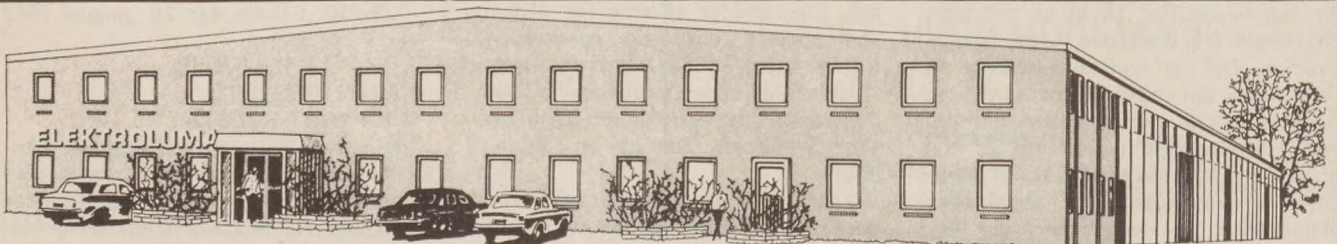
BEFAS - DAN

Danmarksvej 1
9670 Løgstør
Telefon (08) 67 18 88

**HANOMAG
HENSCHEL**

**IMPORTØR BOHNSTEDT-PETERSEN A/S
KOLDING - TLF. (05) 52 45 44**

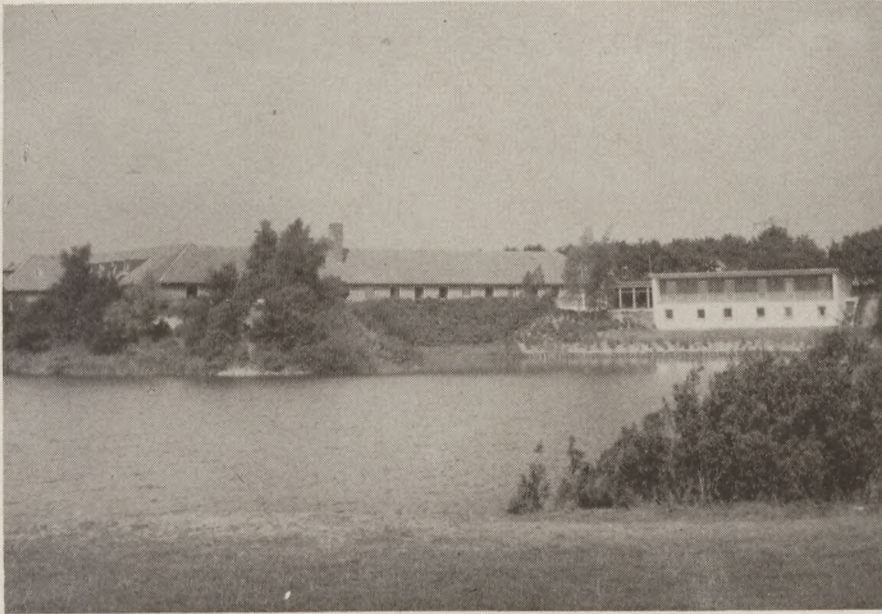

ELEKTROLUMA

MARIELUNDVEJ 48. C · POSTBOX 55 · 2730 HERLEV · TELEFON (01) 91 96 11 · GIRO 2198

REPRÆSENTANTSKABSMØDE

Landsforeningen Gestapofangernes repræsentantskabsmøde

Jarup Højskole.

Hermed indkaldes til repræsentantskabsmøde og kammeratskabsmøde i Jaruplund Folkehøjskole. 20-21 oktober.

Program for stævnet Lørdag den 20. oktober

Kl. 14,00-15,00 samling i Frøslevlejren, eftermiddagskaffe.

Kl. 15,30 kransenedlæggelse i lejren.

Kl. 16,00 afgang til Ladelund, kransenedlæggelse (egne biler).

Kl. 17,30 ankomst til Jaruplund, indkvartering.

Kl. 19,00 festmiddag med efterfølgende dans.

Søndag den 21. oktober

Kl. 8,00-10,00 Morgenmad.

Kl. 10,00-12,00 repræsentantskabsmøde.

Kl. 12,30 middag.

Kl. 13,30-15,30 møde med sydslesviske tidligere kz-fanger.

Kl. 15,30 eftermiddagskaffe og afslutning.

Jaruplund ligger meget smukt ned til en lille sø nord for Isted.

Der er kun begrænset plads på folkehøjskolen så derfor bedes tilmelding

ske snarest mulig til Heinrich Winter, Slotsherrnsvej 53, 2720 Vanløse. Prisen bliver 100 kr. Ved tilmelding bedes indbetalt 50 kr. Såfremt kursen på DM svinger mere end 5%, må der regnes med et tillæg.

Selve højskolen består dels af en gammel og dels af en ny fløj. I den nye fløj er der toilet til hvert værelse à 2 personer, så de første tilmeldte bliver indkvarteret her. I den gamle fløj er der selvsagt toilet m.m. på gangen.

Landsforeningen glæder sig til at se dem, der kan være på Jaruplund, så tilmeld jer nu og **senest den 10. oktober.**

EN DANSK FOLKEHØJSKOLE MED STREG UNDER DANSK

Når Gestapofangerne har henlagt repræsentantskabsmøde 1973 til Jaruplund Højskole, syd for Flensborg vil nogle finde, at det er en dristig handling.

Man vil henvise til, at det jo er syd for statsgrænsen. Nogle vil sige, at det er i Tyskland. Man vil måske henvise til, at alle får langt dertil, for selvom danske sydslesvigere nok kan blive medlemmer af foreningen, er det nok kun enkelte, der er det, og næsten alle andre vil få en lang vej.

Man oplevede her gestapotiden syv år før os.

Men andre vil sige, at det er da det

helt rigtige sted at tage hen. Man kan med fuld ret henvise til, at danske familier i Hitlerårene allerede fra magtovertagelsen i januar 1933 på deres krop og sjæl fik det at mærke, som danske gestapofanger oplevede, da Danmark var okkuperet af nazisterne, altså i årene 1940-45.

Mens det i Danmark er gået sådan, at politiske fanger fra besættelsesårene har fået en-ganske vist symbolsk erstatning - så dog en afstandtagen fra Tysklands side fra skændselsgerningerne, så har det til dato ikke været muligt at skaffe danske sydslesvigere erstatning, selv om det kan bevises, at de blev fanger hos Gestapo, fordi de var danske.

Rejsningen af Jaruplund Højskole en stor dag syd for grænsen.

For alle, der deltager i repræsentantskabsmødet, er det nyttigt at vide, at rejsningen af Jaruplund Højskole er en milepæl i danskhedens historie i Sydslesvig.

Skolen blev indviet på Grundtvigs fødselsdag den 8. september 1950.

Indvielsen foregik under deltagelse fra begge sider af grænsen, ja man kan med god ret sige, at skolen allerede fra den første dag blev optaget i kredsen af nordiske folkehøjskoler, idet der kom hilsener fra højskoler i Finland, Sverige, Norge og Island.

Der var ikke blot tale om hilsener på en lap papir, men bag hilsenerne lå et håndslag fra tusinder af tidligere elever på højskoler og landbrugsskoler, og lærer- og vennekredse omkring disse skoler muliggjorde ved deres personlige gaver rejsningen af skolen.

Siden 1950 har skolen været stedet, hvor dansk ungdom fra alle egne af Sydslesvig og fra alle samfundslag sammen med lærerne har søgt at skabe mening i en dansk hverdag på et sted med danske historiske traditioner, der går århundreder tilbage i tiden, men hvor statstilhørsforholdet i dag er tysk.

Jaruplund Højskole er en dansk folkehøjskole, men på grund af dens beliggenhed sættes der en streg under dansk.

Gennem de fire første år var Jørgen Jessen skolens forstander. Han rejste derfra til Vallekilde. Fra 1954 til sep. 1972 var Niels Bøgh Anderson skolens forstander. I dag ledes skolen af højskoleforstander Karl Andresen. Han er 46 år og var gennem en del år leder af den danske skole i Vanderup, også syd for grænsen.

Johs. Fosmark.

AGA A/S
Uplandsgade 57
2300 København S
Tlf. Su 9900

ARDEN KOMMUNE

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S ARBEJDE!**

Fa.M.D. og A.W.J.

RASMUSSEN & STISAGER A/S

Tlf. (08) 122155

Aagade 5 - 9000 Ålborg

Hustømrernes A/s

Katrinebjergvej 117 - Aarhus C.

Kontoret Tlf. *16 62 00

Værkstedet Tlf. 16 80 04

Forretningsfører Reiner Rasmussen

priv. Tlf. 15 48 26

Erling Foss

Thorsgade 59 . 2200 København N

SYLVIA SALVESEN

Hendes arv til eftertiden er ordene: Tilgiv, men glem ikke

I en alder af 83 år er professorinde Sylvia Salvesen, Oslo, afgang ved døden. Dermed har vennekredsen af norske og danske ex-fanger fra okkupationsårene mistet en klog, hjertevarm og særpræget fangekammerat.

Hun var den fuldendte society-dame. Hun kunne føre sig i alle kredse. Kong Haakon og dronning Maud var hendes meget nære venner. Hun beherskede flere sprog. Hun klarede konversationen til alle sider. Tilsyneladende var hendes energi og veloplagthed vulkanagtig.

Og Sylvia Salvesen vidste alle disse ting om sig selv, og dog var hun beskeden og i besiddelse af en uendelig venlighed. Hun var lykkelig for den mindste hensynsfuldhed der vistes hende, og tilsyneladende var det to ord, hun allerhelst udtalte, nemlig ordene »tusind tak« og hun kunne lide at sige du til mange, naturligvis helst til dem, hun bedst kunne lide.

Taget i 1942

Sylvia Salvesen blev taget af Gestapo allerede i 1942. Selvfølgelig var hun aktiv i modstandskampen, men den egentlige grund til, at hun blev arresteret netop i 42, var represalier fra Quisling-regeringen.

Efter et af de engelske commando-raids mod den norske kyst gav den norske marionetregering ordre til, at 10 af kong Haakons nærmeste venner skulle tages som gidsler. En af de 10 var Sylvia Salvesen.

I lang tid sad hun i enecelle i Møllergaten 19, nøjagtig et år, og man gætter på, at hendes sølvstænk i håret nok stammede herfra.

En kort tid sad hun på Grini. 8 måneder efter løsladelsen arresteredes hun for andengang, og efter 9 måneder på Grini overførtes hun til kvindernes kz-lejr Ravensbrück, nord for Berlin, hvor hun sad, indtil svenskerne hentede hende kort før befrielsen. Hun har således siddet omkring 3 år - og hun brugte øjne og ører.

Dette fik sin store betydning, da den omfattende Ravensbrück-proces løb af stabelen i Hamborg.

Sylvia, som vi jo kaldte hende blandt kammerater - og hun kunne selv lide at blive kaldt sådan - blev indkaldt som hovedvidne.

Vidne i 5 timer.

I december 1946 blev hun afhørt i stive 5 timer og gentog her, hvad hun forinden havde berettet til captajn Somerhough. Da denne havde hørt Sylvias beretning fra Ravensbrück, udbrød han: »Jeg troede, at jeg var færdig med forberedelserne til Ravensbrück-processen. Efter at jeg har talt med Dem, forstår jeg, at jeg ikke er halvfærdig endnu.«

Men Sylvias vidneudsagn var ikke båret af had. Hun hadede nemlig ikke tyskerne, men hun hadede den ånd, der har behersket dem. Hun vidnede, for at retfærdigheden kan ske fyldest og sandheden om Ravensbrück kunne blive kendt udover hele verden.

Hvorfor kendte Bernadotte Ravensbrück så godt?

I selve Ravensbrück gjorde Sylvia et tappert arbejde på revieret, og ofte fik hun kun få timers nattesøvn.

En af hendes mange fortjenester i lejren var hendes opdagelse af søster Gerda Schrøder. Gennem sin stærke intuition mærkede Sylvia, at søster Gerda (Clara) var på fangernes side. Hun forsynede søster Gerda med rapporter fra lejren, navnelister o. l., og de gik videre til professor Seip, der var interneret i Berlin.

Herfra gik de til greve Folke Bernadotte, og her har man forklaringen på Folke Bernadottes forbløffende viden om forholdene i Ravensbrück, et forhold, der bevirkede, at den svenske evakueringshjælp omfattede Ravensbrück med en usædvanlig målbevidsthed.

Naturligvis glemte Sylvia ikke søster Gerda, og hun sørgede da også for, at hun fik tilladelse til at rejse til Skandinavien, hvor hun fik den tak, hun i så rigt mål fortjente.

Sendte også bogen om Ravensbrück ud på engelsk

Hendes bog om Ravensbrück har talt til danske og nordmænd, men også gennem den engelske udgave til nationerne ude i verden. Den engelske udgave hedder - betegnende for Sylvia: Tilgiv, men glem ikke.

Sådan var hun. »Jeg elsker jo menneskene højt, og jeg lærte så mange vidunderlige kammerater at kende i Ravensbrück«, sagde hun.

Det er da også letforklarligt, at hendes norske venner bad hende tiltræde som formand for Erstatningsrådet. Hun sagde ja, for arbejdet her lå jo på linje med hendes indstilling om ikke at glemme.

Sylvia var en fremragende fortæller, lige dygtig og levende i den selskabelige passiar, på talerstolen, i sange og i prosa.

En oplevelse på Strøget

Det kan være fristende ved denne lejlighed at genfortælle en af hendes oplevelser:

Jeg kørte i min bil på Strøget i Oslo, men ved et færdselsfyrr gik motoren desværre i stå, og jeg kunne ikke få den startet.

Bagved mig var der en utålmodig herre, der brugte tudehornet kraftigt, og det irriterede mig.

Jeg steg derfor ud af min bil, gik hen til den utålmodige herre, rakte ham min bilnøgle og sagde: »Nu kan De gå hen og starte min bil, så skal jeg i mellemtiden overtage Deres tudehorn.«

Sylvia rejste Solhøgda

Gennem nogle år arbejdede hun for at rejse et rekreativshjem for norske kvinder, der havde deltaget i frihedskampen. Hun skænkede selv grunden ved Oslofjorden, og det var hende en stor glæde, da indvielsen dagoprandt i 1960. Navnet blev Solhøgda, og ikke ret langt derfra lå familiens egen sommerbopæl Egeberggård.

Sportsmagasinet
Adelgade 31
8400 Ebeltoft
Tlf. (06) 34 20 20

stats. aut. ejendomsmægler

K. Dahl Jensen

GLADSAXEVEJ 101
Søborg

P. CHRISTENSEN
Entreprenør, aut. kloakmester

•
Tilbud uden forbindende
Nordgaardsvej 5 – Svogerslev
pr. 4000 Roskilde
Tlf. (03) 38 30 39

BLICO A/S

Blikkenslager
Gas - Vand - Sanitet
Centralvarme
Fjernvarme
Oliefyr og oliefyrservice

VVS
INSTALLATØR
★35 1078

Jørgen Sprenger
Smedemester
Kongevej 52 B – 3000 Helsingør
Tlf. (03) 21 07 07

Værn om naturen!

O. + P.-K.

GONDE HANSEN

Guldsmed - Ure - Optik
Storegade 23 - Tønder
Telf. (04) 72 12 32

ALT I NYBYGNING
OG REPARATION

**ANDERSEN
& MADSEN**

ENGDRAGET 3
6940 LEM ST. Tlf. (07) 34 12 52 og 34 12 57

Fra Solhøgdas storstue kan man følge København-Oslobåden. Det pas-sede hende godt, for hun var af hele sit hjerte en brobygger mellem Dan-mark og Norge.

Flere gange samledes store vennekred-se om hende på runde dage, og man kan i en vis udstrækning sige, at hendes venner huskede at give hende blomster mens vi havde hende blandt os.

Hun var en af dem, der lærte sine medmennesker at tro, at det gode har stærke kræfter i sig, og at det nok skal sejre tilsidst.

Hendes aktivitet var i sig selv en opfordring til ikke at blive hængende i bagateller. Johannes Fosmark

Eftersommerstævne

på Hvidkilde Gods ved Svendborg

søndag den 30. september 1973
(ikke som tidl. meddelt den 9. sept.)

I anledning af, at det i år er 30-året for den 29. august 1943, hvor ikke mindst den fynske modstandsbevægelse gav anledning til, at vi fik de til-stande, vi længe havde ønsket her i landet, har godsejeren til Hvidkilde Gods, hofjægermester, kammerherre **Axel greve Ahlefeldt-Laurvig-Lehn** ønsket at åbne sine døre for vore med-lemmer med damer ved et **fynsk stæv-ne** med følgende program:

Kl. 08,00 **prc. afgang** med busser fra Israels Plads (det gamle Grønttorv, hvor der er god parkeringsplads).

Kl. 12,00 **modtagelse på Fåborg Råd-hus**. Borgmester, oberstløjtnant A. Toftager taler om starten og forbe-redelserne til den fynske modstands-bevægelse.

Kl. 13,00 **kransenedlægning** ved greve **Lennart Ahlefeldts** mindesten med den skønne udsigt over Hvidkilde og Niel-strup Hovedgård, - derefter **frostof** på restaurant »Røde Mølle« ved Hvidkilde.

Der serveres en luxusanretning med 3 slags sild, varme retter, afskåret pålæg, rejer og laks, samt kaffe.

Under frokosten vil ingeniør **Erik Frandsen**, Bryrup, fortælle om ned-kastningerne og SOE-arbejdet på Fyn. Kl. 15.00 **Besøg på Hvidkilde Gods**, hvor **Axel greve Ahlefeldt-Laurvig-Lehn** viser rundt og fortæller om Hvidkilde Slots historie samt mod-standsarbejdet på stedet. - Derefter **rundtur** til nedkastningsstederne, bl.a. ved Skovmosen.

Kl. 18.00 **afgang** med busserne fra Hvidkilde.

Kl. 22.00 ca. **hjemkomst** til Køben-havn.

Deltagerpris: Kr. 75,00 pr. person, omfattende transport København-Hvid-kilde/retur, overfart m. færge, samt frokost m. kaffe (excl. drikkevarer).

Tilmelding: Senest den 21. september 1973 ved indbetaling af ovennævnte beløb på **giro nr. 65700** til FV's sek-retær, fru Allis Rasmussen, Bjørn-

sonsvej 83, 2500 Valby.

Giro-talonen medbringes som delta-gerbevis.

Deltagere uden for København, som selv ønsker at støde til i Fåborg/Hvidkilde, bedes ligeledes tilmelde sig (af hensyn til frokostarrangemen-tet) ved indsendelse af kr. 35,00 pr. **person** til nævnte adresse.

Med venlig hilsen og på gensyn
Arrangementudvalget

PASTOR AAGE DAHL FYLDER 80 En modig prædikant, der ikke gik på listesokker.

Lørdag den 20. oktober fylder pastor emer. Aage Dahl, Virum, tidligere Horsens 80 år.

Aage Dahl voksede op i Børglum Præstegård i Vendsyssel. Den videre skolegang fik han på Sorø Akademi.

Som sognepræst virkede han først i Egens på Als i årene 1921-35, hvor-efter han fortsatte ved Klosterkirken i Horsens. Her forblev han, til han gik af på grund af alder.

Et bredt forfatterskab

Aage Dahl kan se tilbage på en rig og virksom livsgerning. Præstegerningen har optaget ham meget, men derud-over har han et større forfatterskab, af hvilket præstehistorie omfatter en hel del bind.

Han kan forekomme noget streng og alvorlig, men han er dog et meget poetisk gemyt, hvilket bl. a. har givet ud-slag i, at han har udgivet et tillæg på 232 sider til den officielle danske salmebog, ligesom han har udgivet et tillæg til Folkehøjskolens sangbog. Han har virket som feltpræst, og han har været Retsforbundets kandidat ved fle-re folketingsvalg.

Under besættelsen medførte hans stærke nationale tale, at han blev ar-resteret af Gestapo. Det skete den 27. marts 1944. Han sad først i fængsel, siden i Horserød, Neuengamme og Husum. Han kom hjem over Frøslev.

Jorden genlyder af æslers skryden

Ved en offentligt møde sagde Aage Dahl bl. a.: Jorden genlyder af æslers skryden, Hitlers, Stalins og Mussolini-s.

Ved en frihedskæmpers begravelse trængte tyskerne ind i Klosterkirken. Dahl gik dristigt ud i våbenhuset og sagde dem sin mening uden at lægge

fingerne imellem. Derefter gik han med faste skridt tilbage og fortalte følget, hvad tyskerne havde sagt, idet han tilføjede: Selv de døde forfølger tyskerne nu.

Arrestationen kom for ham nok ikke som en overraskelse, men muligheden for arrestation virkede ikke skræm-mende på ham, for han var det et samvittighedsspørgsmål at gøre folk opmærksomme på den fare, der lurede, og Aage Dahl var mandfolk nok til at sige det uden omsvøb, således, at der ikke kunne herske den fjerneste tvivl om, hvad han mente.

Aage Dahl kom fra Neuengamme til udekommandoen Husum. Her måtte alle fangerne grave tankspærringerne ude i marsken. De stod ofte dagen igen-nem i det kolde vand til op over knæ-erne.

Den tyske provst kan vente sig.

På vej til og fra arbejdet marcherede fangerne gennem Husum by og her stod blandt andre den tyske provst og så hånligt på koncentrationslejr-fangerne, der slæbte sig afsted, trætte og for-komne. Mange af dem var danske. Pastor Aage Dahl blev meget vred, og da han fortalte i vort blad »Pigtråd« om arbejdet i lejren og forholdene, meddelte han: »Hvis den karl kommer i himlen, stikker jeg ham et blåt øje for hans opræden«.

Når folk var forfærdede over artik-len, der blev klippet af næsten alle dagblade, skyldtes det nok især, at det var en præst, der skrev sådan. Men Dahl gav ikke nogen undskyldning, for i en efterfølgende artikel begrundede han sit synspunkt nærmere.

Den runde dag markeredes ved en familiefest i Virum.

Johannes Fosmark.

SPROGHØJSKOLEN PÅ KALØ

4. november begynder vort vinterkursus, der varer i 5 måneder til slutningen af marts, med engelsk—tysk, en-

gelsk—fransk eller tysk—fransk som centralfag. Vi indbyder Dem til en effektiv og levende sprogundervisning, der først og fremmest sikrer Dem praktisk sprogbeher-skelse og talefærdighed i hovedsprogene.

Vi har hold på alle trin, så uanset om De har forkund-skaber eller er begynder, har vi et hold for Dem. Skolen har et fuldt moderne sproglaboratorium til individuel træning. Vi har særlige hold i dansk for udlændinge.

Ud over hovedsprogene og de almene højskolefag, er der mulighed for en række særfag efter hver enkelts inter-esse, bl. a. psykologi, dramatik og matematik.

Fritidsmulighederne er mange: Idræt og spil, og lige uden for døren har vi Kaløskovens og Mols Bjerges herlige skiterræn!

Skriv efter skoleplan eller ring os op på Rønde (06) 37 12 86.

SPROGHØJSKOLEN PÅ KALØ

8410 Rønde
Erik Skovmand M. Th. Kjær

9. klasse og 10. klasse prøve
- T.F. 1 og T.F. 2 og real-
eksamen.

Brochurer
tilsendes!

Tlf.: kostafd. (08)26 5090-skolen 241033-9440AABYBRO

ASFERG BRUGS

Asferg, pr. 8990 Faarup
Tlf. (06) 44 33 10

Skovpavillonen
v/Hjalmer Petersen

TLF. (08) 54 10 93

Lokaler i alle
storrelser
til alle formål

MARIAGER

Opdækning
til 275
personer.

ESBJERG REALSKOLE

Kronprinsensgade 59
6700 Esbjerg
Tlf. (05) 12 06 64

Værn om
naturen!
B.S. Farsø

RINGKØBING
AUTOMOBILFORRETNING A/S
Herningvej 46 - Ringkøbing

WALTRICH A/S
Abildager 19-21
2600 Glostrup
Tlf. 96 55 88

RIMELIGT AT BEVARE LEJRMILJØET I FRØSLEV

Den endelige beslutning om Frøslev-lejrens fremtid skal tages af indenrigs-

ministeren, der ventes til Padborg i september måned.

Kulturminister Niels Mathiasen drøfter sagen med Hans S. Bruun, der til daglig vogter lejrens museum.

Kulturminister Niels Mathiasen aflagde den 22. august besøg i Aabenrå.

Kontaktudvalget bad ham derfor komme og aflægge Frøslev-lejren et besøg, idet man ønskede at tale med ham om hvordan det historiske miljø bedst kan bevares i fremtiden.

Besøget fandt sted i løbet af den 22. og kontaktudvalget for Frøslevlejrens Museum ser betydeligt lysere på situationen, efter at kulturministeren af lagde museet et besøg og blev orienteret på stedet om forholdene og den betydning, såvel museet som CF-kasernen har for egnen.

Niels Mathiasen udtalte overfor kontaktudvalget, hvis formand er politimester Iver Møller, Gråsten, at han absolut fandt lejrmiljøet bevaringsværdigt, og han vil over for sine ministerkolleger give udtryk for, at der bør findes en fornuftig løsning på spørgsmålet om såvel museum som CF-kaserne.

Sagen skal nu igen forelægges indenrigsminister Egon Jensen, der skal træffe den endelige afgørelse, og det står helt fast, at der ikke kommer nogen definitiv afgørelse, før indenrigsministeren selv har besigtiget forholdene i Padborg-området. Det var oprindelig planen, at indenrigsministeren ville komme til Sønderjylland i august, og der arbejdes nu i ministeriet på, at mødet med repræsentanterne for museet kan finde sted engang i september. En deputation fra

Bov kommune med borgmester Holger Moos i spidsen har i maj været hos indenrigsministeren for at tale museets sag.

Positiv indstilling

Kulturminister Niels Mathiasen viste under besøget stor interesse for museet, som han gennemgik meget grundigt, fortæller »Vestkysten«. Selv var han aktiv modstandsmand under krigen, og han viste derfor også stor interesse for Padborg-lejren som sådan.

Museets fremtid er blevet aktuel efter at CF-kasernens fremtidsudsigter har vist sig at være usikre. Museet, der ligger i kaserne-området, udgør en afdeling under Nationalmuseet og rummer mange historisk set værdifulde og uerstattelige genstande.

Dels derfor og dels fordi museets kontaktudvalg finder det væsentligt, at museet findes i det rette levende lejrmiljø, ønsker man, at CF-kasernen bevares i området, eller at der tages skridt til, at museet på anden vis får rimelige omgivelser at fortsætte sin eksistens på.

Kontaktudvalget mener i øvrigt, at Frøslevlejren er den eneste i Vesteuropa, der er bevaret i oprindelig form, så også derfor ønsker man at bevare området og museet i den nuværende form.

Op man kan roligt tilføje, at kontaktudvalget her taler på alle danske gestapofangers vegne.

Runde dage

Oktober

Niels Gotthardsen, Daler, 6291 Møgel-tønder. Neuengamme 69.104, 65 år den 7. okt.

Grethe Kajholdt, Frederiksberg, 80 år den 17. okt.

Peter Milde, Gammeltoftsgade 8 st., 1355 København K. Neuengamme 79.410, Dachau 141.673, 50 år 19. okt.

Poul Davidsen, Nørrebrogade 140,1. 2200 København N. Neuengamme 50.467. Husum. 60 år den 26. okt.

Einar Dahl, Skovrøysvej 10, Tønder. Horserød, Sachsenhausen og Neuengamme, 75 år den 30. okt.

November

Ehgon Nielsen, Rabekkavej 12, 2900 Hellerup. Vestre Fængsels tyske afdeling, Horserød, Sachsenhausen, Neuengamme, Møgelkjær. Oplevede befrielsen i Frihavnen den 4. maj. 60 år den 5. nov.

H. P. Kragh, Humlebæk, 75 år den 7. nov.

Ella Wimmelmann, 65 år den 14. nov.

Arnold Skaade, Mosegårdsvej 144, 2820 Gentofte. Neuengamme 67.980 Bullenhuserdam, m. v. 65 år 20. nov.

Rudolf Bentsen, Randers. Sachsenhausen-Neuengamme-Sverige. 60 år. 23. nov.

Kjeld Jensen, Slagelse, 50 år den 25. nov.

Ove Ch. Lembcke, Randers. Frøslev-Neuengamme-Sverige. 60 år den 27. nov.

Ove Schrøder, Søborg, 65 år den 30. nov.

December

Knud-Ole Larsen, Immortellevej 4, 2950 Vedbæk. Neuengamme 50.425, Husum. 50 år den 13. dec.

Peter Marcussen, »Egholt«, V. Broby, 4180 Sorø. Neuengamme 76.606. 75 år den 17. dec.

Christian Karstensen, Øsby, 60 år den 26. dec.

J. FØGE JENSEN
Skelbækgade 2 – København V

RUDE MØBELFABRIK
4243 Rude
Tlf. (03) 75 91 85

Finn Liberoth
Hovedgaden 62
2800 Lyngby

**VÆRN
OM
NATUREN** **S.P.R.**

Møller & Co A/S
Akkumulatorfabrik
Kildemosevej 15
5000 Odense

Læge Inger Jensen
Priorgade 5
4180 Sorø

BRUG TANDLÆGEBISTAND
F. Løbger

*E. Zerlang
Aalborg.*

Murermester
Leo Jørgensen
Falsted pr.
5642 Millinge

Ålborg Anlægsgartneri
Ålborg

Bent Haakonsen
malermester
Kongshøjvej 1
6950 Ringkøbing
Tlf. (07) 32 01 36

SV. O. NYGAARD
Varde

BOFORS OVNLYS
Kristian Thomsen
Kronprinsessegade 26
1306 København K
Tlf. (01) 142060 - Telex 16361

Fa. Schmidt
Ålborggade 9 A
8900 Randers

AFHOLDHOTELLET - NYK. MORS
Enkeltværelse 22 kr., helpension 44 kr.
Dobb.værelse 44 kr., helpension 88 kr.
v/ Pugdahl Pedersen
Tlf. (07) 72 11 55

Aggersborg Sparekasse
Tlf. (08) 22 10 75

BRUG TANDLÆGEBISTAND
F. Løbger

Caspersens Maskinfabrik

Edwin Rahrs Vej 78
8220 Brabrand

STIG KNUDSEN
VÆRKTØJSFABRIK

Skandinavisk Motor Co. A/S

Banemarksvej 12 - 16
Glostrup

HOLD VORE SMUKKE STRANDE RENE
A.S.P.

SV. O. NYGAARD
Varde

Helsing Maskinsnedkeri
3200 Helsing
Tlf. (03) 29 43 15

Gustav Svendsen & Sønner
Vognmænd
Birkehavevej 1
3100 Hornbæk

Cantralvaskeriet
Dronningensvej 26
5800 Nyborg

Alfred C. Nielsen
Statsaut. revisor
Borggade 16 - Århus

Fa. ALFRED NIELSEN
Dalager 1, - 2600 Glostrup
Tlf. (01) 45 04 11

VÆRN OM NATUREN
G.A.V.

A/S NIPLEX
Tobaksvejen 11 - 2860 Søborg

Dansk Continue Drivremmefabrik
Vesterbrogade 95
Tlf. (01) 21 58 61

VÆRN OM NATUREN
H. J. N.
Næstved

ENTREPRENØR OTTO PEDERSEN

Birkebakken 10 - Valby

AGRICOL A/S
Frankrigskajen
Esbjerg

Bogbinderi Axel Petersens efft.
Montangade 6, 8800 Århus
Tlf. (06) 12 08 15.

VIBÆK HOTEL
- En dejlig weekend for kun 55 kr. -
Ebeltoft
Tlf. (06) 34 17 17

H. Næsted
Hillerød

VÆRN OM NATUREN!
E. F. H. N.

Landinspektør **Hovedgaden 6**
Børge Hansen **2970 Hørsholm**

ALUKSERING SAMT FARVNING AF ALUMINIUM

Aluksering i hele værklængder og sammen-
vejste vinduesrammer for bygningsindustrien
Automatisk slibe- og polermaskine for profiler
i hele længder.

Specialmaskine for slibning og børstning af
plader.

Vi er altid gerne til tjeneste med alle yderligere
oplysninger om ALUKSERING samt pristilbud

HORSENS ALUKSERINGS INDUSTRI

John Rohdemejer - Færøvej 4 - 8700 Horsens - Telf. (05) 62 22 88

<p>R. FREINSILBER Randers</p>	<p>Harry Taarup & Poul B. Jensen Murer- og entreprenørfirma</p> <p>Margretevej 2 – 9850 Hirtshals Tlf. (08) 94 12 98</p>
<p>POUL LARSEN I/S Klostermosegårdsvej 3000 Helsingør - Tlf. (03) 221439</p>	<p>Hjulfabrikken "HAMI" Sortevej 17 8381 Mundelstrup Tlf. (06) 241177.</p>
<p>AKSEL KAUFMANN Herretøj Århus - København</p>	<p>MØBEL-GAARDEN Jernbanegade 11 – Sønderborg</p>
<p>Sv. Zink Christensen Bording Station</p>	<p><i>EGON DALSGÅRD</i> Gerner Blachs efft. Aaboulevarden 55 - Tlf. (06) 128954 Alle artikler til autolakering Special farvehandel for industri og håndværk</p>
<p>DANSK ARBEJDSMANDSFORBUND Silkeborg</p>	<p>Kolding Tricotagefabrik Fynsvej 6000 Kolding Tlf. (05) 52 62 33</p>
<p>Glarmester Diderichsen Amager Landevej 47 2770 Kastrup</p>	<p>LADELUND LANDBRUGSSKOLE 6650 BRØRUP TLF. (05) 381006</p>
<p>J.L. Beck & Co. A/S Torvet 20 8700 Horsens</p>	<p>Activ Stillads Service Hvidovre</p>

<p>Poul Kristensen Bogtrykkeri Åkirkebyvej 7400 Herning</p>	<p>Tømrermester NIELS DØSSING Hem pr. 7800 Skive Tlf. (07) 531021</p>	<p>AUG. JENSEN Tømrermester 8581 Nimtofte</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND A. E. - Valby</p>	<p>Lrs. Steffen Møllgaard Skovvej 4 4291 Ruds Vedby</p>	<p>GULF SERVICE STATION Triangelen - Haslev Vask - Smøring</p>
<p>Anton Jensen Tranebjerg 8791 Samsø</p>	<p>T. Hyldgaard Larsen Landinspektør Vinkelvej 11 3450 Allerød</p>	<p>Sadelmager CHR. CHRISTENSEN Tlf. (03) 65 13 88 Køge</p>
<p>VÆRN OM NATUREN L. E. T.</p>	<p>DANSK HANDELSBLAD Aabyhøj</p>	<p>ISLEVBRO CYKELSERVICE Tlf. 946145 2700 Brønshøj</p>
<p>K. Lynbech Adelgade 15 9500 Hobro</p>	<p><i>Erik Bechs efft.</i> Blikkerslager Trepkagade 2 2100 København Ø</p>	<p>Gulf Service Triangelen 4690 Haslev Tlf. (03) 69 25 34</p>
<p>STØT KAMMERATERNES HJÆLPEFOND! A. L. P.</p>	<p>Broager Spare- & Laanekasse 6310 Broager Tlf. (04) 44 11 13</p>	<p>MINI RADIO & FJERNSYN Vestergade 11 - Herning</p>
<p>Pas på de ældre i trafikken! S. G. T.</p>	<p>G. RAUPACH Købmand Odder</p>	<p>Schaumann's Bogtrykkeri Smedegade 59 8700 Horsens Tlf. (05) 62 35 65</p>
<p>HANS OUTZEN'S MØBELFABRIK Tønder</p>	<p>GULDRINGEN Eksklusive guld- og sølvvarer fra eget værksted Fr.berggade 34 Tlf. (01) 129790 - BY 7216</p>	<p>TÅSTRUP APOTEK</p>
<p>E. EILERTSEN Struer</p>	<p>Bryggeriarbejdernes Fagforening København F</p>	<p>S. B. DEKORATION Nygårdsvej 41 - Esbjerg</p>
<p>N. N. Møller & Søn Automobilforretning Ringkøbing</p>	<p> Hvam & Søn A/S Hillerød</p>	<p>SOFUS NELLEMANN'S EFTF. Automobiler Strømmen 27 - Randers</p>
<p>POUL HENRIKSEN Manufaktur Hjørnet - Vejle</p>	<p>POUL RASMUSSEN Købmand Adelgade 62 - Ebeltoft</p>	<p>Auning Bageri 8963 Auning</p>

Fra aftenfesten: Fra v. Kaj Kaspersen, fru Dige, Thorkil Dige og Solveig Skjøtt.

Sjællandsafdelingen åbnede den 29. aug kl. 10 en blomstertombola på Gl. Torv. Den varede i 4 dage. Den blev åbnet af folketingsmand Kristian Albertsen, som købte de første lodder og vandt den »største« dekoration. Overskuddet skal gå til rekreativt arbejde mellem medlemmerne.

Kl. 12 afholdt foreningen en ekstraordinær mindehøjtidelighed for den ukendte koncentrationslejr fange ved Helligåndskirken.

Formanden, Solveig Skjøtt, bød den store forsamling velkommen og gav ordet til folketingsmand Kristian Albertsen, som holdt mindetalen.

Solveig Skjøtt nedlagte en smuk krans. Mange fra andre foreninger, samt en ambassade nedlagde krans og blomster. Fanerne sænkedes og man sang: Altid frejdig.

SMUK AFTENFEST

Man samlede henved 70 deltagere til den kombinerede høst- og frihedsfest om aftenen i restaurant Glyptotekets selskabslokaler.

Bordene var smukt pyntet i blå, hvidt og rødt og i V-tegnet, og 29.-auguststemningen blev yderligere understreget, da sangene blev båret ind i de to skibe »Hvidbjørn« og »Elise«, ligesom Skjøtt jun. havde fremstillet et krigsskib, der var sænket. Det optrådte som borddekoration.

Kaj Kaspersen bød velkommen og derefter holdt formanden Solveig Skjøtt festtalen. Hun sagde bl. a.:

Når vi i aften er samlet i anledning af 30-årsdagen for 29. august, er det for at mindes det historiske afsnit af besættelsestiden, hvor modstandsbevægelsen fik større handlekraft og tilslutning i befolkningen.

Årene før august 1943 var en svær tid. Grupperne var spredt over hele landet og var ikke altid lige godt organiseret, den ene hånd vidste ikke altid, hvad den anden gjorde og der var en katastrofal mangel på våben, men et var vi enige om: Vi gjorde for lidt. - Vi var flove over den sløvhed og ringe forståelse, der blev vist fra befolkningens side.

Foråret 1944 blev en hård og sej kamp mellem de illegale grupper og besættelsesmagten, og vi mistede mange af vore bedste kammerater.

En bølge af arrestationer gik over landet. Modstandsbevægelsen kvitterede derfor omgående med likvidation af stikkere og beslutningen herom blev accepteret af Frihedsrådet.

HERMED FULGTE så en skånseløs terror fra tyskernes side. De slog vildt ned i blinde, Kaj Munk blev et af deres ofre.

Således gik månederne, indtil D-dagen den 6. juni 1944, hvor de allierede foretog invasion i Normandiet, Nej, hvor vi jublede! Nu kunne vi skimte lys forude. Mange års håb og venten belønnedes.

Nogle store sabotagehandlinger i København satte begejstringen yderligere op, men det medførte, at tyskerne i raseri henrettede 8 unge sabotører, og spærretid blev proklameret fra kl. 8 aften.

Dette udløste så de store strejker, vi alle kender og som gav genlyd ud i den frie verden. Vi blev nu for alvor optaget i de frie nationers rækker. Folkestrejken satte tingene på plads.

Den 19. september blev så det danske politi uden varsel, arresteret og deporteret til Tyskland. Mange modstandsfolk, gidsler og helt tilfældige mennesker blev arresteret og ført til koncentrationslejre af de nu desperate tyskere. Hipokorpsset blev oprettet, og de spredte sammen med Gestapo død og terror overalt.

Således gik tiden frem til foråret 1945 med lidelser, håb og deportationer, men så i marts måned skete noget vidunderligt. Greve Folke Bernadotte formidlede, at alle fanger kunne føres hjem fra koncentrationslejrene og bringes i sikkerhed i Sverige.

Det blev et glædens budskab uden lige, men midt i glæden meldte sorgen sig over vore kammerater, som var døde og aldrig kom til at opleve dette. Vi mindes kortegerne af »De hvide Busser« med de lykkelige, men også mange syge fanger, der kom hjem; nu var deres lidelser endelig slut.

En stille og smuk 4. maj aften kom så det vidunderlige fredsbudskab. - Danmark var atter frit, og det lykkeligste af det hele: Den danske modstandsbevægelse kunne frit se sine landsmænd ude i den frie verden i øjnene. Sammen havde vi tilkæmpet os en ærefuld plads blandt de kæmpende nationer.

Frit samvær

Kontorchef Th. Dige fra Frihedsfonden overrakte formanden et fad i kgl. porcelæn. Motivet var 4.-majkollegiet på Frederiksberg. Solveig overrakte Dige en bordlighter, og depotbestyrer Brink Nielsen holdt en morsom tale for damerne.

Den kunstneriske underholdning blev besørget af skuespilleren Erik Hansen og Lulu Ziegler.

Alle damerne fik som gave en flyvetaske, og der blev bortloddet et væld af gode gevinster, bl. a. 2 Raffells rejser til hver 500 kr.

Arne Hedegaard Rasmussen bragte en tak for aftenen til arrangørerne, specielt til formanden. Aftenen sluttede med selskabeligt samvær, og det blev meget sent, inden de sidste brød op.

F-k.

Dagbogsblade

UDLEVERET TIL VESTTYSKLAND Husmor sigtet for masse mord.

NEW YORK, 8.-8. Hermine Braunsteiner Ryan, en nazikoncentrationslejr vogterske, som kom til USA for at blive husmoder for 15 år siden, blev i dag returneret til Vesttyskland, hvor hun vil blive retsforfulgt.

Hun blev fløjet ud af USA efter en udleveringsbegæring fra Vesttyskland, og blev sendt til Düsseldorf, hvor hun sigtes for at have hjulpet mere end 1700 ofre til gaskamrene under den anden verdenskrig.

I 1957 mødte hun Russel Ryan, der da var amerikansk soldat i Østrig. Senere samme år kom hun til USA og hun giftede sig med Ryan i 1958. I 1964 blev hun amerikansk statsborger.

Fire år senere gav Simon Wiesenthal, østrigsk født krigsforbryderjæger, de amerikanske myndigheder informationer om mrs. Ryans baggrund.

Hun har afventet udleveringen i Nassau distriktsfængsel i East Meadow, hvor hun blev indsat efter at have tabt en fem år lang juridisk kamp for at forblive i USA.

30 ÅR SIDEN

København d. 30./8. »De sidste Begivenheder har vist, at den danske Regering ikke mere er i stand til at opretholde ro og orden i Danmark«.

Sådan lød det i går for 30 år siden i en meddelelse udsendt af Ritzaus Bureau kl. 4.10 om morgenen.

Den øverstbefalende for de tyske tropper i Danmark, general von Hanneken, havde erklæret landet i militær undtagelsestilstand. Det var samtidig signalet til Operation Safari, overrumplingen og afvæbningen af den danske hær og flåde. Det var den 29. august 1943.

Alle militærpersoner blev interneret, og så godt som alt hærens materiel og alle våben faldt i tyske hænder. 13 af flådens skibe nåede til Sverige, mens 30, deriblandt »Peder Skram« og »Niels Juel« blev sænket, sat på grund eller ødelagt på anden vis.

Den 29. august markerede forhandlingspolitikken ophør. Regeringen gik af, omfattende arrestationer fandt sted, og dagen før var den første danske

frihedskæmper, konstruktør Kjær-Sørensen fra Aalborg blevet henrettet.

Dansk kampagne

Amnesty International vil hjælpe med sin storstilede kampagne mod tortur i verden. Kampagnen blev åbnet i Danmark med et møde den 31. august på Christiansborg, hvor blandt andre justitsminister K. Axel Nielsen, folketingsmændene Poul Hartling, Hans Jørgen Lembourn og professor Mogens Fog talte.

Kampagnens formål er at gøre opmærksom på, at tortur anvendes i stadig stigende udstrækning og i mere uhyggelige afskygninger end nogen sinde. Der skal rejses en offentlig opinion mod torturanvendelse for at få gennemført et alment respekteret forbud mod brug af tortur. Man håber at kunne indsamle omkring 100.000 underskrifter i Danmark. Underskrifterne vil blive brugt til en appel til FNs generalforsamling. Indsamlingen af underskrifter slutter på FN-dagen den 24. oktober 1973.

En del fangekammerater føler sig usikre overfor Amnesty International.

Det er der nok ingen grund til, da Amnesty International har konsultativ status hos FN og Unesco.

JØRGEN RØJEL I FRIHEDSMUSEET Hellere en tysk regering end forhandlingspolitikken

Forfatteren til bogen »Kæft, trit og retning«, overlæge Jørgen Røjel, Fredericia, talte den 20. august i Frihedsmuseets foredragsrække.

Hans emne var »Modstandsbevægelsen før 29. august 1943« - med andre ord: Modstandsbevægelsen fra 9. april til det store opgør.

Foredraget havde samlet særdeles god tilslutning. Røjel indledte med at henvise til, at man efter 1914-18-krigene sagde, at man ikke kunne have disse myrderier gentaget, men Folkeforbundet spulede fallit med Mussolinis adfærd overfor Æthiopien. Da vi oplevede Hitlers aggressioner, var vi ikke helt uvidende om, hvad der ville komme, for vi vidste besked med operation »Wesermundung« 4 dage før, den blev udløst.

I Norge begyndte kampene dagen før, og en modig nordmand skaffede Oslo 4 timers respit.

Kastellet i København blev taget på en halv time. Det var et militært overfald, vi var ude for, og vi kom ud for en kæde af løgne.

De første faldskærmsfolk var meget ensomme folk, og i den første tid var det danske politi en langt større fare for dem end den tyske våbenmagt.

Det nej, som det officielle Danmark gav den 29. august var signalet til et udvidet sammenhold, og vi glemmer ikke, at Vedel grundigt havde forberedt sænkningen af flåden.

For mange betød den militære undtagelsestilstand en lettelse, og den danske modstandsbevægelses kamp kom til at betyde, at Danmark ikke kom til at stå overfor den store verden som tysk allieret.

Under spørgeafdelingen hen af aftenen havde bl. a. Leif Andersen ordet. Han sagde om Jørgen Røjels bog, at den satte mange ting på plads, og han spurgte, hvorfor der skulle gå så mange år, inden den udkom.

Jørgen Røjel svarede hertil, at man som ung læge måtte arbejde om dagen, studere om aftenen, og virke som natlæge for at skaffe udkommet til familien. Derfor havde han først nu fået tid til at gøre den færdig.

På et spørgsmål om Røjels syn på forhandlingspolitikken svarede denne, at han havde foretrukket en tysk regering. Så havde vi fået en Quisling.

Det blev iøvrigt oplyst, at Røjels bog nu foreligger i 3. oplag.

Overlæge, dr. med. Jørgen Røjel